

Kulturskolan magasin

NR 4.2016

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

**Johanna
Kristiansson:**

***Inte en dag
utan
ett streck***

BARN PÅ FLYKT

Kulturskolan mobiliserar

SÖDERKÖPING

**Tror på estetiska
lärprocesser**

**SÅ UTVECKLAR
VI MENTORSKAPET**

Projekt i Göteborg

»Att stå inför utmaningar som det inte är självklart att man klarar av, kräver aktiva val i tanken för att undvika tveksamhetsträsket.«

*Inger Carlonberg,
Kulturskolerådets ordförande*

Utmanande silverprat

OM MAN TAR ett silver i OS, är man då näst bäst i hela världen i den sporten de närmaste fyra åren? Jag tittar med intresse på det svenska fotbollslaget som just tagit silver. Något har fångslat mig med dem. När reportrar efter deras olika matcher försökt få dem att prata om det som inte fungerat och om tvivel på fortsatt framgång, vänder spelare och tränare svaret till vilka möjligheter och positiva kvaliteter laget tillsammans har. Dessa proffsiga unga människor har tränat hårt, skapat målbilder bortom ordet lagom med en medvetenhet om att det är bara genom hårt samarbete underverken kan uträttas. Ja, jag vet att de flesta idrottare säkert tänker samma och alla kommer inte etta, men vårt silverlag kunde verbalisera detta. Det kan väl få bli en inspiration för alla oss »kulturskolespelare« i årets nya omgång.

Att stå inför utmaningar som det inte är självklart att man klarar av, kräver aktiva val i tanken för att undvika tveksamhetsträsket. Tankar och samtalsämnen har en tendens att uppehålla sig vid det negativa. Men att välja att tala om möjligheter istället för de faktiska hindren, som förvisso också finns, ger energi och mod att nå målet. Det finns forskning som stödjer hur positiv förväntan stärker motivation och prestation. I Rosenthals berömda försök från 1968 visade han hur slumpvis utvalda barn utvecklades mer

än andra (och mer begåvade) barn när de upplevde sig positivt utvalda efter ett test. Vi har ett antal »matcher« att gå i vårt samhälle framöver.

Många nyligen hitkomna barn och ungdomar behöver komma in i vårt samhälle, och bli en del av det, på alla möjliga viktiga sätt. Du kan läsa reportage om barn på flykt i detta nummer. Även kompetensförsörjningen är en utmaning som behöver antas.

Vi kan i våra vardagssamtal välja att lyfta problemen med flyktingsituationen eller om svårigheten kring att hitta rätt kompetens. Men vi kan också likt vårt silverlag välja att prata om vad som talar för att vi kommer att lyckas, att diskutera vilken strategi som behövs, för att besegra starkare motstånd. Då kan vi sparka hem en medalj även om det går via straffsparkar.

I DETTA NUMMER

- 8 Samling för Europas kulturskolor
- 10 Kulturskolan i Söderköping
- 12 Illustratören Johanna Kristiansson
- 16 Kulturskolan och barn på flykt
- 20 Mentorskap i kulturskolan

Bagatell musikprodukter

Livstids Garanti på teleskopnotställ och vagnar

Nyheter från Bagatell

Manhasset

Med våra nya "Teleskop Harmony" från Manhasset kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. 10 års garanti.

Teleskop Harmony

lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.
pris: 1800 kr exkl. moms
sittdyna: 50 x 33 cm
Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se

Tel.: 013-527 50

www.bagatell.se

Bagatell 1

en vagn kommer lastad...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell 2

köp 6 betala för 5

Teleskop T

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar – bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

ORKESTER/
KÖRSTOL

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol. "Sitt" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustikskärmar

- Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

PIANO-
GASPALLEN
standard

Sluta skruva!
 Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Gaspallen ergo med justerbar lutning.

Garanti 10 år på

Flygel- och pianomedar
 Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar – alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny fines: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 9

**orkester/
körpodier**

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

HJÄLP SYRIEN!

Swisha valfri gåva till **123 000 46 48**

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

RödaKorset

Notmattan

"Att lära sig noter med hela kroppen."
En kreativ metod för att introducera notläsning för yngre elever.

Sparta System AB

www.spartasystem.se

MUSIKINSTRUMENT – NOTTAVLOR – NOTER
till skolor och privatpersoner

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Etablerad 1958

www.sareco.se info@sareco.se Tel 026-61 74 60

VÄLKOMMEN TILL BARNENS MUSIKBUTIK PÅ NÄTET!

**BARNVISOR ■ RYTMINSTRUMENT
KLANGSPEL ■ BLÅSINSTRUMENT
STRÄNGINSTRUMENT ■ PRESENTARTIKLAR
TILLBEHÖR med mera**

www.barnensmusikbutik.se

NYHET

MUSIK I SKOLAN

**Ett heltäckande läromedel i musik för årskurs 1 - 3
av Jan Utbult, Pia Åhlund och Zandra Adolfsson**

- Lärarhandledning med 84 utförliga lektionsplaneringar
- Sångbok med 84 sånger noterade med noter, text och ackord
- Inspelningar och kompbakgrunder på Spotify och iTunes
- Tre elevhäften för att befästa kunskaper och som stöd
- Filmer till många av lektionerna, publicerade på YouTube

Beställ direkt från musikskolan.se

Telefon: 031-96 32 00

E-post: order@musikskolan.se

Butik: www.musikskolan.se

musikskolan.se

FAGOTTISTER

FRÅN 10 TILL 100! 27-29 januari 2017

Kom och frossa i favoritinstrumentet under tre fullspäckade dagar på Musikaliska. Konserter, workshops, seminarier och ensemblespel med bl.a. Sebastian Svensson, Ole Kristian, Dahl, Emily Hultmark, Fredrik Ekdahl och Blåsarsymfonikerna.

Datum: 27-29/1-2017

Plats: Musikaliska/Nybrokajen 11

Målgrupp: Alla som spelar fagott från ca 10 år.

Amatörer, elever, studenter och pedagoger.

Pris: 900/800 (RUM- och SOF-medlem)

Pris ungdom: 500/400 (RUM- och SOF-medlem, t.o.m. 25 år)

Anmälan: senast 10/12-2016 till
lana.jakobsson@musikaliska.com

Länsmusiken
I STOCKHOLM

**BLÅSAR
SYMFONIKERNA**

Musikaliska

Fortsatt satsning på unga låtskrivare

KULTURSKOLERÅDET och SKAP:s satsning på unga låtskrivare fortsätter under 2016. Under hösten möter låtskrivarna Cecilia Nordlund, Anderz Wrethov och Thomas G:son chefer och pedagoger i Kalmar, Skaraborg och Västerbotten. Projektledare är Magnus Funemyr.

– Roligt att så många lärare och chefer nu får möjlighet att fortbilda sig kring musikskapande, säger Torgny Sandgren, Kulturskolerådets generalsekreterare.

European Youth Music Festival

EUROPEAN Youth Music Festival samlade över 7000 unga musikanter i San Sebastian. Från Sverige skulle Svenljunga delta med sin ungdomsorkester. Ett haveri med bussen gjorde dock att de fick vända om i Danmark.

– Lyckligtvis blev ingen skadad. Men vi blev förstas väldigt besvikna. Vi hade slitit länge inför detta och förväntningarna var stora. Vi får ta sikte på festivalen 2018, säger Hasse Davidsson som leder orkestern.

Festivalen 2018 sker i Nederländerna (Sneek).

Handböcker för att utveckla er kulturskola

KULTURSKOLERÅDET har tagit fram ett antal handböcker och stödmaterial i syfte att göra kulturskolornas utvecklingsarbete enklare. Aktuellt just nu är en handbok om hur man går från musikskola till kulturskola. I den finns konkreta tips och råd från olika kommuner och deras erfarenheter. Sedan tidigare finns skrifter om hur man kan jobba med jämställdhet, ett systematiskt kvalitetsarbete, ungas inflytande samt metoder för att inkludera barn med funktionsnedsättning.

Handböckerna hittar ni på www.kulturskoleradet.se

GRATIS KULTURSKOLA I ALLT FLER KOMMUNER

13 kommuner som har slopat terminsavgiften

KULTURSKOLERÅDETS årliga statistikinsamling visar att fler kommuner tar bort terminsavgifterna.

Under 2015 var det 13 kommuner som har slopat terminsavgiften. 2014 var det 10 kommuner. Kommuner utan terminsavgift 2015: Boden, Degerfors, Hudiksvall, Härjedalen, Luleå, Ragunda, Skinnskatteberg, Strömsund, Svenljunga, Sundsvall, Åre, Älvkarleby och Örnsköldsvik.

Den vanligast förekommande terminsavgiften är 644 kronor. Det är en minskning med 3 procent sedan 2012. Högst i landet ligger Danderyd 1710

kr, Täby 1700 kr och Vaxholm 1650 kr.

Statistiken visar att verksamheten skiftar mellan landets kommuner. 7 kommuner saknar musik/kulturskola; Arjeplog, Laxå, Sorsele, Storfors, Surahammar, Torsås och Överkalix.

– De siffror vi samlat in visar på stora skillnader mellan kommunerna. Frågan som kan ställas är om det är acceptabelt med så stora skillnader för barns möjlighet till kulturutövande, säger Kulturskolerådets generalsekreterare Torgny Sandgren.

På Kulturskolerådets hemsida kan ni läsa mer om avgifter och annat som rör den statistik som samlats in.

NYHET!

Mårten Falk

GITARRMÄSTAREN

– ett ovanligt roligt sätt att lära sig spela gitarr

I Gitarrmästaren 1

- Notläsning
- Acordspel
- Puls-/rytmkänsla
- Handställningar
- Improvisation
- Komposition
- Illustrationer och pyssel

order@gehrmans.se
www.gehrmans.se

 GEHRMANS
MUSIKFÖRLAG

digitalPIANO.se

Brett urval och rätt pris

Beställ idag!

www.digitalpiano.se

KAWAI
nord

Roland
CASIO

YAMAHA
KORG

ANNONSERA I

Kulturskolan magasin

*Nyttja Kulturskolan magasin vid försäljning,
meddelanden, personalrekrytering med mera!*

FÖR MER INFO OCH ANNONSPRISLISTA 2016 KONTAKTA OSS!

ring: 076-161 82 56 eller

mejla: annonser@kulturskoleradet.se

DET ÄR SÅ JAG SÄGER DET

David Marszałek,
Kulturskolechef i Huddinge

Gräv där du står!

Mitt första arbetsår som chef i Huddinge kommun har varit tufft. Att hävda annat är lögn.

Jag tar ställning till beslut där utkomsten av mina vägval ofta hölls i dunkel. Jag strävar efter att vara modig, konsekvent och realistisk men lyckas ändå inte övertyga. Jag besöker många konserter, lektioner och gemensamma produktioner. Jag vänder på läskiga stenar, ställer dumma frågor, jag försöker förstå hur kulturskolan tar position och hur den utvecklar sin identitet.

Ofta är min tanke »var hittar jag handboken för detta uppdrag?« Men någon sådan tycks inte finnas. Förstå mig rätt här. Jag går på chefs- och ledarskapsutbildningar, lär mig teoretiska modeller, fördjupar mig i arbetsmiljö, arbetsrätt och har stöttande erfarna chefer omkring mig. Jag utvecklas i min roll som chef och ledare med en pusselbit i taget. Men jag missar poängen. Jag missar den tills jag inser att svaret är närmre än jag tror. Handboken är verksamheten, den är pedagogerna, den är den dagliga driften.

Gräv där du står!

PRECIS SOM MORRAN och Tobias i SVT:s hyllade humorserie från 2014 är det ingen dum idé att ibland återvända till sina rötter. När man ställs inför svåra utmaningar är det till berggrunden vi kan återvända.

»Kanske har vi ibland glömt bort att vi ständigt måste påminna oss själva, våra politiker och vår administration - vilka vi är och vad som är kulturskolans berggrund - vårt varumärke?«

I berggrunden hittar vi friskt vatten, mineraler, ädelmetaller men framförallt de djupt slagna pålar som upprätthåller grunden på vilken vår kulturskola vilar. Det är aldrig fel att påminna oss om eller att återupptäcka detta fundament gång på varannan.

Vad utgörs då dessa djupt slagna pelare av?

Jag vill drista mig så långt att jag idag vågar säga att pelarna är kulturskolans pedagoger.

I BÖRJAN AV HÖSTTERMINEN 2016 tar vi i Huddinge kulturskola oss sig an en ambition att genomföra en gedigen processutbildning. Syftet är att skapa vår egen identitet, vår grund, vårt fundament. Här startar ett intensivt och fördjupande arbete där hela personalen är med och är delaktiga.

Vi trevar till en början. Antagligen därför att vi alltför väl känner vår egen verksamhet. Vi ser kulturskolan och nyttan med kulturskolan som något självklart, nästan som något organiskt. Och vi har svårt att förhålla oss till oss själva som de högutbildade, ambitiösa och trovärdiga pedagoger vi är. Men vår zenbuddhistiske processmästare leder oss med tålmod och respekt; från dimma till gryning.

Som kommunal verksamhet är det politik och

förvaltning som formulerar de uppdrag och värden som kulturskolan ska arbeta med. Men vet politik och förvaltning på vilken berggrund kulturskolan vilar?

Givetvis ser det olika ut över hela landet och det är inte min mening att ifrågasätta uppdrag och mål. Men jag vill synliggöra att de djupt slagna pelarna i berggrunden är pedagogerna. Och att de måste vara med i processen när en verksamhetsidé ska etableras eller omformas. Då får vi mod, kraft och styrka att utmana oss själva och förändras i vår samtid. Kulturskolan blir relevant och rustad att möta majoritetsbyte, organisationsförändring och nya kärnvärden och mål.

Jag utgår från att kulturskolan alltid är relevant och redo till stordåd. Kanske har vi ibland glömt bort att vi ständigt måste påminna oss själva, våra politiker och vår administration - vilka vi är och vad som är kulturskolans berggrund - vårt varumärke?

ERFARENHETSUTBYTE I SAN SEBASTIAN

SAMLING FÖR EUROPAS

Den nordiska delegationen
på plats i San Sebastian

KULTURSKOLOR

Under första veckan i maj samlade European Music School Union (EMU) sina medlemsländer till konferens och den 41:a generalförsamlingen i San Sebastian. Erfarenhetsutbyte, kvalitetsarbete och opinionsbildning fanns på agendan.

text Torgny Sandgren, foto Inger Carlonberg

KULTURSKOLERÅDET ÄR MEDLEM i EMU. Det är viktigt att vi samverkar länderna emellan och lär av varandra. EMU är också en plattform som kan bidra till att lyfta kulturskolefrågorna politiskt på en europeisk nivå, säger Kulturskolerådets ordförande Inger Carlonberg.

EMU:s uppdrag är att främja musikutbildning och musikutövande genom information, opinionsbildning samt skapa olika forum för erfarenhetsutbyte. Tidigare har huvudfokus legat på musiken. Men allt fler länder vittnar om att de nu också inkluderar fler konstformer och uttryck.

– Det är glädjande att fler konstformer får plats i diskussionen. Vi har ibland känt oss som en lite främmande fågel i detta samarbete med vår breda verksamhet. Därför känns det nu roligt att fler länder lyfter arbetet med fler konstformer, menar Inger Carlonberg.

24 europeiska länder deltar i samarbetet och till 2016 års generalförsamling i San Sebastian hade Bulgarien och Belgien ansökt om medlemskap, vilka antogs.

I medlemsländerna finns imponerande volymer: över 6 000 musikskolor, 150 000 lärare och 4 miljoner elever.

– Tillsammans skapar vi fantastiska möjligheter för barn och unga i Europa, menar EMU:s ordförande Helena Maffli.

Under EMU:s generalförsamling pågick European Youth Music Festival parallellt där över 7000 unga musikanter deltog.

På mötet gjordes olika presentationer av på-

gående utvecklingsarbeten från olika länder.

Två områden diskuterades särskilt; systematiskt kvalitetsarbete samt strategier för opinionsbildning på en europeisk nivå.

NORSK KULTURSKOLERÅD fanns med och berättade om implementeringen och uppföljning av en »rammeplan« för Norges kulturskolor. I planen som beslutades 2014 finns texter om uppdrag, mål och värdegrund. Syftet är ökad kvalitet och mångfald i kulturskoleverksamheten. Till rammeplanen har Norsk kulturskoleråd nu tagit fram ett uppföljningssystem i syfte att stärka det systematiska kvalitetsarbetet.

– Att implantera denna rammeplan och ett uppföljningssystem är en utmaning i sig. Detta regelverk är inte tvingande för kommuner, så nu handlar det om att få en acceptans och intresse, säger Morten Christiansen, direktör på Norsk kulturskoleråd.

Timo Klemettinen, generalsekreterare för Finlands musikskoleorganisation och styrelseledamot i EMU, ledde ett samtal om opinionsbildning. Timo lyfte flera frågor; vilken roll ska EMU ha för opinionsbildning? Hur kan EMU påverka den europeiska politiken och vilka organisationer är det viktigt att samverka med?

– Som en samlande organisation för Europas musikskolor har vi möjlighet att påverka. Våra verksamheter är så viktiga för många. Jag vill gärna se att EMU tar en starkare ställning som opinionsbildare i Europa, menar Timo Klemettinen. ■

A photograph of Claes Henke, a man with glasses wearing a white shirt and a blue tie, conducting an outdoor orchestra. He is holding a baton in his right hand and gesturing with his left. In the background, several musicians are seated with their instruments, and other people are standing around on a grassy area. The scene is outdoors on a sunny day.

– Kulturen för dess egen skull, det är vi redan bra på. Det vi är bra på ska vi fortsätta med, säger Claes Henke, verksamhetsledare för kulturskolan som satsar på mer estetik i grundskolorna.

SVÅNGREM & SVÄNGRUM I SÖDERKÖPING

LANDET RUNT

Kulturskolan hade dragit över budget och svångremmen skulle dras åt. Men plötsligen svängde politikerna och istället blev det en miljon extra i svängrum.

Möt Patrik Andersson och Claes Henke, två halvor i Söderköping.

text & foto Roland Cox

PATRIK ANDERSSON är administratören och Claes Henke står för det pedagogiska och musikaliska.

På så vis delar de två numera på jobbet med att leda en av landets äldsta musikskolor, i lilla brunnsorten Söderköping 16 km sydost om Norrköping.

Det såg dystert ut i höstas, men just idag skiner solen över barn, blommor och svenska flaggor. Nationaldagen firas med parad genom stan och

konserter i den lummiga Brunnsparken nere vid ån.

En kombination av fyra orkestrar spelar både Du gamla du fria och Måns Zelmerlöws schlagerhit Heroes. Claes Henke håller i pinnen.

HAN LÅTER STOLT när vi pratas vid, över musikskolan som han byggde upp från 2002 när han trädde till, som 2009 blev kulturskola. Han nämner sitt jobb med att introducera estetiska

lärprocesser i grundskolan och att man lyckades få in grundskolans musiklärare i kulturskolans kollegium.

– Och att vi fått anställa drama- och bildpedagoger.

Ett studieförbund har haft dansundervisning, men det har minskat och kulturskolan ska bygga ut istället. Dans och film blir troligen de nya ämnena, läsåret som kommer.

Claes Henke var kulturskolarektor tills i höstas, när tjänsten gjordes om. Han är kvar som verksamhetsledare, musiker och pedagog. Han arrangerar och leder orkestrar. Men kollegan från fritidssidan Patrik Andersson har tagits in som ansvarig för ekonomi och personal.

ATT DELA UPP ledarskapet var inte helt smärtfritt.

– Det var jobbigt men nödvändigt. Jag hade för myck-

et. Jag var rektor för ett par grundskolor i ytterområdena också, säger Claes Henke.

Patrik Andersson:

– Vi har skavt lite. Det har inte varit helt lätt att hitta våra roller. Men vi har kunnat prata om det öppet.

Politikerna hade varit missnöjda med att verksamheten gått back flera år och krävde i höstas att svångremmen skulle dras åt ett par håll. Nästan tre tjänster skulle bort, och inte i obligatoriska skolan förstås.

– Vi hade en plan och hade jobbat igenom det med facket. Vi hade bestämt mötestider med personal för att tala om vilka som skulle få minskad tjänstgöring, berättar Patrik Andersson.

I ELFTE TIMMEN knackade kommunalrådet på hans dörr och berättade att politikerna svängt.

– De såg att vi inte mätte bra, att vi blödde. De tycker att verksamheten är så bra att de vill rädda den, säger Claes Henke.

En ny miljon blir det nu, motsvarande 25 procent på-

Fakta

Startår: 1949, kulturskola sedan 2009.

Antal lärare: 17

Varav kvinnor: 12

Antal elever: Drygt 300, och 150 i musikprofil i klass 4-6 (Elevens val).

Andel pojkar/flickor: 115/171 på instrument, 5/21 i drama, 3/11 i bild och form, 71/158 i musikprofil (2015)

Antal övriga anställda: Claes Henke som verksamhetsledare och Patrik Andersson som kulturskolechef (på 20 procent av sin tjänst).

Ämnen/instrument: Tvärflojt, saxofon, klarinett, slagverk, gitarr, elbas, piano, violin och cello, samt sång, drama och skapande verkstad.

Nyaste ämnena: Bild och drama.

Ämnen som saknas: Film och dans kommer.

Andel barn F-9 som deltar i kulturskolan: Cirka 30 procent som går i ämneskurser.

Antal invånare i Söderköping: 14 240

Terminsavgift: 1 100 kr, drama och bild 600, syskonrabatt, maxtak 2 000 kr.

Politisk majoritet i kommunen: Socialdemokraterna, moderaterna och miljöpartiet samverkar.

»Vi har skavt lite. Det har inte varit helt lätt att hitta våra roller. Men vi har kunnat prata om det öppet.«

slag på budgeten. Pengarna är kopplade till en kravlista. Drygt en tjänst försvinner ändå, och fyra områden ska enligt fullmäktigebeslutet prioriteras.

Alla fyra punkter siktar på att kulturskolan ska breddas och bidra till utvecklingen i grund- och gymnasieskolan. Man ska på olika sätt bidra till att klasslärarna får mer tid med eleverna. Kulturskolan ska för det andra bidra till att elever med behov får särskilt stöd. För det tredje ska kulturskolan också bidra till ökad måluppfyllelse hos eleverna.

CLAES HENKE:

– Skolans svar på ökad måluppfyllelse är ofta att man ska göra mer, räkna fler tal i matematiken. Men vi hävdar att man ska hitta nya vägar istället för att fortsätta på ett sätt som har misslyckats.

Han tror mycket på estetiska lärprocesser, på att jobba ihop med klasslärare kring teman, att använda dans och musik som metod i matematik och andra ämnen.

På det här sättet hoppas han och Patrik Andersson också att nya kunskaper överförs till grundskolans lärare, att de fortbildas i estetikens metoder och möjligheter.

För det fjärde begär politikerna att kulturskolan ska hjälpa till att integrera nyanlända flyktingar. Claes Henke uppskattar att det finns ett 30-tal ensamkommande barn och ungdomar.

DET HAR FUNNITS musikklasser på mellanstadiet. De lockade mest flickor, medan pojkarna blev kvar i sina gamla klasser. Nu erbjuds istället alla barn musik som elevens val.

– Ungefär var tredje elev har valt det. Det gör att vi når betydligt fler, och att vi når fler killar, säger Claes Henke som ser detta som en av flera åtgärder som bidrar till att bredda kulturskolan och öka intaget.

Att musiklektionerna i grundskolan ingår i Kulturskolan innebär också en smidigare koppling till den frivilliga undervisningen, menar han.

Till detta kommer att alla barn ska få rytmik i början av skolgången, och att taxorna ska sänkas så att fler har råd. Nu betalar första barnet 1 100 kronor per termin. I kommunens nya paket ingår att gradvis sänka – med egna pengar och med det nya stödet från staten.

Så vad ska då prioriteras ner? Patrik Andersson trippar lite på tå kring frågan, men antyder att kulturskolelärarna kanske inte måste ägna fullt så mycket tid och ansträngning åt skolavslutningar, Lucia, marknader, julfirande – och kanske till och med nationaldagen. ■

– Svångrem och svångrum? Ja, den beskrivningen stämmer, tycker Patrik Andersson, administrativ ledare för nya gamla kulturskolan i Söderköping

»JAG BLEV DEN DÄR »HON SOM ÄR BRA PÅ ATT RITA«

JOHANNA KR

Katter, klurigheter, Kamrat-posten och ett berättaribolag. Illustratören Johanna Kristianssons cv är brokigt och fullmatat. Fröet som såddes på Serieskolan i Malmö har blommat ut till att bli en hel rabatt av ritbord, tusch och block.

text Fredrik Söderlund, foto Mathias Söderlund

JOHANNA KRISTIANSSON har ritat så länge hon kan minnas. När hon var liten fyllde hon ritblock efter ritblock med sina bilder. En gång ritade hon till och sina figurer på väggarna.

– Det tyckte väl mamma och pappa var mindre kul. Men de har alltid uppmuntrat mitt tecknande, säger Johanna när vi ses i den lummiga Folkets Park i Malmö.

När Johanna senare började i skolan fick hon alltid rita teckningar åt alla.

– Jag blev den där »hon som är bra på att rita«. Då förstod jag att alla tydligen inte kunde teckna och att jag var lite extra bra på det. För mig var det så naturligt och självklart. Det är ju jag själv som håller i pennan och styr den, det är väl inget konstigt med det, tänkte jag.

Ungefär 20 år senare (2002-2003) börjar Johanna på Serieskolan – Kvarnby folkhögskolas utbildning för nya serietecknare i Malmö.

Att det blev Serieskolan för Johanna har hon delvis sin pappa att tacka för. Hon pluggade en Art & Design-kurs i England och när alla skulle söka vidare till 3-åriga konstutbildningar på

universitet kände hon att hon inte ville gå den vägen.

– Min pappa skickade en artikel om Serieskolan i Malmö. Jag kände faktiskt inte till den sedan tidigare utan bara den i Hofors. Jag hade ju alltid gillat serier och var nyfiken på att lära mig mer om serieberättandet och tecknandet. Jag sökte båda två och kom faktiskt in på båda. Valet föll på Malmö för att jag gillar staden så mycket, säger Johanna.

Året på Serieskolan blev lärorikt. Allkonstnären och serieskaparen Gunnar Krantz, serietecknaren Tony Cronstam och Fredrik Strömberg som bland annat är ordförande i Seriefrämjandet var hennes lärare och Johanna fick med sig mycket nyttigt som hon har med sig än idag.

– Men under tiden som jag läste på Serieskolan trillade mina första illustrationsuppdrag in och jag kände att jag nog ändå ville satsa mer på en karriär som illustratör än som serietecknare. I slutändan blev det båda två och nu har jag det bästa av två världar.

DET FÖRSTA RIKTIGA illustrationsuppdraget som Johanna fick var en konfirmationskalender för Verbum Förlag.

– Det kändes märkligt att någon ville trycka mina bilder och att jag fick betalt för att rita. Jag fick blodad tand och ville såklart ha mer jobb. Men vägen har inte varit spikrak.

2008 landade Johanna uppdraget som gjorde att hon kunde släppa extrajobbet på kaféet helt och hållet. Det var ett större läromedelsjobb om matematik som innebar flera böcker i en serie under flera års tid.

– Ja, då sa jag upp mig från mitt knegarjobb och flyttade in i Seriestudion i Mazettihuset på heltid.

Men det var trots allt ett tvåårigt hopp tillbaka i tiden då Johanna tillsammans kollegan →

KRISTIANSSON

Ingen av oss vet på förhand vilken saga det blir eller hur den utvecklas. Allt beror på publiken.

Joakim Gunnarsson fick sitt viktigaste jobb vilket blev det stora genombrottet. Det var med en viss Katten Nils som än idag är en återkommande serie i Kamratposten. Tidningen blev den definitiva inkörsporten till där Johanna är idag.

– KP ligger mig alldeles extra varmt om hjärtat och jag är väldigt glad och stolt över att ha fått jobba åt dem så pass länge nu. Jag läste själv Kamratposten på 90-talet och har alltid älskat den.

KAMRATPOSTEN-KÄNDISEN Katten Nils är en barnfavorit som fortfarande har sitt hem i tidningen. Den randiga och knasiga katten blev Johannas första och viktigaste karaktär. Han föddes när hon gick på Serieskolan och var med i barnserietävlingen »I Seriernas Värld« med *Katten Nils åker till månen*. I juryn satt bland andra Joakim Gunnarsson som tyckte serien var väldigt rolig. Han kom att bli Johannas och Katten Nils högra hand. De träffades i Seriestudion 2006, slog ihop sina kloka tecknarhuvuden och blåste liv i Katten Nils igen. Några seriestrippar senare med den gula katten i huvudrollen testskickade duon dem till Kamratposten och ICA-kuriren. KP nappade snabbt och den dåvarande redaktören Ola Lindholm hörde av sig.

– Han ringde oss och skrek att vi var genier! Joakim sprang till kaféet som jag jobbade på med nyheten och jag minns att jag nästan tappade en hel bricka disk av glädjefnatt.

På den vägen blev det. Nästa år fyller Nils tio.

– Joakim skriver ofta det mesta, ibland skriver jag själv och ibland skriver vi ihop. Jag tecknar i blyerts, han tuschar och jag färglägger. Det hela är en organisk process som vi båda trivs väldigt bra med, säger Johanna.

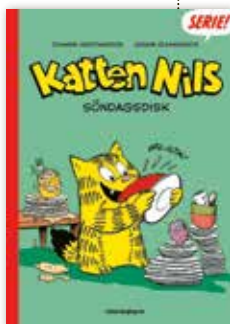
2016 STÅR ETT OTAL UPPDRAG på cv:t och Johannas penna glöder för fullt. Pixi-böcker, seriealbum,

sagor, läromedel och nu senast boken *Så funkcar Internet* – ett samarbete med läraren Karin Nygårds. Ett annat av hennes hjärtebarn är projektet Berätteribolaget som startade 2014. Tillsammans med Simon Lussi och Mikael Björk skapar trion en helhetsupplevelse för barn ute på skolorna i Skåne. Mikael berättar, Simon spelar musik och Johanna ritar. Allt improviseras fram i stunden.

– Ingen av oss vet på förhand vilken saga det blir eller hur den utvecklas. Allt beror på publiken. Vi har nog minst lika roligt som dem och jag har svårt att hålla mig för skratt ibland. Det är fantastiskt att slita sig från ritbordet och vara ute på skolor och bibliotek. Att träffa barn är nyttigt för mig.

Vilka stärkande ord har du till unga som vill bli tecknare eller illustratörer?

– Ge inte upp! Det är slitigt och hårt jobb emellanåt och man undrar vad man håller på med, men för det mesta så löser det sig. Ibland får man ha ett extrajobb vid sidan om för att få det att gå runt. Var nyfiken, testa och experimentera med ditt tecknande. Läs mycket, grotta in dig i bibliotekets barnboksavdelning. »Inte en dag utan ett streck!« sa en av mina lärare på Serieskolan. Mycket kloka ord. ■

JOHANNA KRISTIANSSON

35 år

Serietecknare och illustratör

Läste Art & Design i Nottingham, England och efter det ett år på Serieskolan i Malmö 2002-2003.

Idag är några av uppdragsgivarna Kamratposten, Gleerups, Nypon Förlag, Bonnier Carlsen och Rabén & Sjögren. Var med och jobbade med senaste Bamse-filmen *Bamse och häxans dotter* med premiär i december. Jobbar även med serieworkshops och projektet Berätteribolaget. Stolt ägare till katterna Esso och Luna.

Johanna Kristiansson har burit med sig pennor och ett miniblock så länge hon kan minnas. Det som börjar som en skiss blommar oftast ut på ljusbordet på kontoret.

SÅ VILL KULTURSKOLORNA INTEGRERA BARN PÅ FLYKT

GEMENSKAP & SKAPAR-GLÄDJE

Kulturskolerådets konferens om barn på flykt var som en varm lägereld som strålade av medkänsla, optimism och goda idéer. Här kan man tala om integration i praktiken.

När kulturminister Alice Bah Khunke berättade om sitt möte med barn på flykt blev hon synbart rörd. Och hon hyllade kulturskolans nya satsning.

text Roland Cox, foto Hanna Thorsensen & Sofia Kallner

– **ENSAMKOMMANDE BARN** är lika alla andra ungar, det som är olikt med dem är att de bär på svåra erfarenheter, sa Emma Wennerström från den ideella organisationen Barnrättsbyrån.

Hon var en av talarna när Kulturskolerådet på försommaren samlade till nationell konferens om flyktingbarnen och kulturskolan. Ett par hundra deltagare från musik- och kulturskolor runt landet fyllde en konferenssal i Stockholm.

Emma Wennerström framhöll hur viktiga kulturskolans lärare är.

– De här barnen behöver ett bra ställe att bo på och skolgång som funkar. Men det de pratar om är fritid och sysselsättning, kompisar och kärlek, alltså precis samma saker som är jätteviktigt för alla ungdomar.

– Det som fungerar i deras liv är fotbollsträningen, teatergruppen, polarna som de åker skateboard med, det är det som gör livet härligt och gött att leva, sa Emma Wennerström.

– Ni har en superviktig roll för de här barnen och ungdomarna, riktade hon ut i salen.

Och när hon bad deltagarna ropa ut vilken betydelse kulturskolorna kan ha så kom ord som kompisar, sammanhang, språk, skaparglädje, färdighet, frizon, att få vara i nuet, gemenskap. Själva la hon till »att få vara bra på någonting«.

Ivriga samtal om hur kulturskolan ska kunna inkludera bättre.

– Ensamkommande barn är lika alla andra ungar, men med svåra erfarenheter, sa Emma Wennerström från Barnrättsbyrån.

I DEN ALLMÄNNA debatten pratas dock mest om problem och utmaningar.

Leif Klingensjö från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, underströk hur avgörande det är för kommunerna att få till ett bra mottagande och förkorta etableringstiden i Sverige.

Enligt SKL:s prognos behöver offentlig sektor under en tioårsperiod 128 000 undersköterskor och vårdbiträden. Alla branscher behöver rekrytera utbildad personal.

– Om vi får utbildningar att fungera kan flyktingarna bli en otrolig tillgång i välfärden, sa Leif Klingensjö och pekade på hur viktigt demokrati och kultur är för att detta ska kunna ske.

Han tipsade om en idébank på SKL:s hemsida med tips om vad som sker ute i kommunerna. Där kan man bland annat läsa om kulturskolan i Sala som skapar musik-, drama- och dansgrupper och körer, och låter barnen uttrycka sig i bild och film.

DEN POSITIVA ENERGIN i salen denna majdag kändes när deltagarna fick utbyta erfarenheter under halvannan timme. Kulturskolan Magasin tasade runt i salen och avlyssnade. Några repliker i luften:

»De här barnen är vana vid att bli nertryckta. Om man kan ta in arabisk musik så blir de experter.«

Fakta

Enligt Migrationsverket sökte mer än 160 000 människor asyl under 2015, innan bromsen drogs åt. Alla får inte stanna, men åren 2013-2015 fick över 100 000 människor per år uppehållstillstånd. En tredjedel av dem hade asylskäl, övriga var anhöriga, arbetskraftsinvandrare, studenter med flera. 100 000 nya invånare motsvarar ett nytt Linköping per år.

»Garageband och andra digitala verktyg, att klippa och klistra, kan vara väldigt praktiskt när man inte kan förklara med ord hur saker går till.

»Det var lätt att få med dans- och bildlärare, svårare med musklärare. Det är en utmaning för en som ledare att få med alla medarbetare, att de inte ska fastna i 'mina tjugo elever'.«

»Vi jobbar med språk i ettan och tvåan. Barnen får skriva, vi jobbar med bild, blandade konstformer, visor, dramabitar och dans.«

»De många barnen på flykt är något akut som måste lösas, men är samtidigt en ögonöppnare. Vi har inkluderingsfrågor som har funnits länge.«

Fler smultron på samma strå:

Information om kulturskolan på alla språk.

Workshops med flyktingar där vi kan visa vad kulturskolan är.

Föräldragrupper med små barn.

Blanda barn på flykt med svenska så hoppar färre av. Asylbarnen längtar efter kontakt.

KULTURSKOLERÅDET HAR FÅTT pengar från Arvsfonden för att dra igång projekt i kommuner med många nyanlända barn. Syftet är att förnya verksamheten så att de nya barnen inkluderas. I år i 14 kommuner, förhoppningsvis fler nästa år, berättade Kulturskolerådets generalsekreterare

– Var inte rädd för att vara okonventionell, ta initiativ. »Just do it«, tyckte Malin Aghed, känd från El Sistema i Göteborg.

– Ni har möjlighet att åtminstone korta stunder ge barn känslan av att vara människa, sa Alice Bah Khunke till kulturskolefolket.

Torgny Sandgren.

Det här gillar kulturminister Alice Bah Khunke, som avslutade dagen.

– Jag är väldigt tacksam och stolt över att sitta i en regering i ett land där det finns ett kulturskoleråd och en arvsfond som gör detta. Jag vill tacka er och alla kommuner som går in i detta. Jag kommer att följa det mycket noga. Vi behöver många lärande exempel, sa hon.

HON FRAMHÖLL att den akuta situationen kommer att lägga sig, men att flyktingströmmen kommer att fortsätta.

– Vi ser ingen ände på krig och terror. Det skapar en förändring under lång tid framöver, i världen, Europa och Sverige. Vi har möjlighet att bygga ett nytt samhälle, något nytt och starkt för fler människor. Därför är det oerhört glädjande med människor och organisationer som sätter idéer i rullning.

– Ni har möjlighet att åtminstone korta stunder ge barn känslan av att vara människa. Det blir inte större än så. Ni är en del av detta, och det är fantastiskt.

»Ni har möjlighet att åtminstone korta stunder ge barn känslan av att vara människa. Det blir inte större än så. Ni är en del av detta, och det är fantastiskt.«

Alice Bah Khunke

ALICE BAH KHUNKE uppmanade alla att söka de 100 miljoner extra som ska fördelas i höst och stärka kvaliteten i kulturskolor. Hon påminde också om att regeringen lägger tio nya, permanenta miljarder för ökad kvalitet i välfärden, och dit räknade hon inte bara sjukvården utan även kulturskolan.

Vid besök i ett boende för ensamkommande fick hon veta att en del barn skar sig i armarna.

– Det var drabbande. De har varit med om saker som inget barn ska behöva utsättas för och behövde hantera sin egen smärta genom att skada sig ännu mer.

FLERA BARN VILLE tala enskilt med ministern, och när hon nådde den delen av historien kom tårarna.

– De ville prata med mig, men inte om hur arga de var utan om sina syskon, om mormor, om hur deras hus hade sett ut, om sina favoritleksaker, hur bra de var på fotboll, vilka turneringar de varit

med i. De ville berätta om livet. Det enda de begärde av mig att jag skulle lyssna, inget annat.

– Det grundläggande behovet för ett barn är att bli sett. ■

Konsult presenterarar förstudie

FORTBILDNING KAN SKAPA DEN NYA KULTURSKOLEPEDAGOGEN

Tre av fyra kulturskolor behöver rekrytera lärare de närmaste fem åren, men det råder brist på rätt kompetens. Därför behöver anställda vidareutbildas, liksom arbetslösa konstnärer och musiker som vill jobba i skolan.

Just nu står ett möjlighetsfönster öppet för kulturskolan, framhöll konsulten Ida Thomson som undersökt skolornas behov och skissar möjliga utbildningsvägar.

text Roland Cox, foto Sofia Kallner

– **VI HAR EN MINISTER** som är oerhört intresserad av kulturskolan. I höst kommer kulturskoleutredningens betänkande. Jag tror att det är en stor omdaning just nu, sa Ida Thomson.

Det hände vid ett seminarium i Stockholm på försommaren. Kulturskolerådets styrelse hade bjudit in ett 20-tal företrädare för musikutbildningar i landet för samtal, bland andra musikhögskolor, SMI och flera folkhögskolor.

– Just nu är det möjligt att våga vara framåt och kreativ, och därigenom bli en ännu mer attraktiv arbetsgivare, sa Ida Thomson, som är erfaren utredare åt Kulturskolerådet, Skolverket och andra aktörer inom utbildning och kultur.

HON PRESENTERADE sin pinfärska rapport »Pedagogisk vidareutbildning för personer med konstnärlig bakgrund«. Initiativet till förstudien kom från tre kulturskolor i Stockholms

län, Botkyrka, Järfälla och Stockholm, utifrån behov och idéer som de hade.

I rapporten redovisas bland annat en enkät som 124 kulturskolor svarat på och som visar ett ganska spretigt svarsmönster gällande kompetens- och utbildningsbehov. Vilket inte är så konstigt med tanke på hur olika musik- och kulturskolor kan se ut.

STÖRRE KULTURSKOLOR som de tre i Stockholm är oftare än de mindre intresserade av att få fram lärare inom nya och smala områden som cirkus, DJ och parkour (en modern form av hinderlöpning i stadsmiljöer).

I mindre kulturskolor ute i landet söker man i första hand lärare inom traditionella instrument, och även ämnen som rockgrupp och dans. Björn Emmoth, vice ordförande i Kulturskolerådet och rektor långt uppe i norr, fanns på plats:

– Jag är glad nog om jag kan

rekrytera en pianolärare till Kalix. Jag lägger ju inte in en annons om en viss specifik drmainriktning, det är inte lönt, sa han med ett leende.

MINDRE ÄN HÄLFTEN av de tillfrågade har försökt rekrytera till andra områden än musik de senaste fem åren. En majoritet har ännu inte försökt rekrytera lärare till »nyare« områden som film och foto, berättande och bild.

Skolorna behöver ersätta pensionsavgångna och dessutom ibland komplettera sitt ämnesutbud. Tre av fyra skolor uppger sig behöva rekrytera, inom fem år.

Kulturskolor nämner i enkäten och intervjuer att de gärna vill ha lärare som är duktiga på grupp och även individuell undervisning, som klarar flera instrument, som klarar allt från sexåringar till gymnasienivå och högre.

Dessutom bör de gärna vara inspiratörer, klara funktionsnedsättningar, kunna leda projekt och sätta upp föreställningar, kommunicera med föräldrar, barn och partners, och kunna samarbeta över ämnesgränser. Önskemålen är många...

Kulturskolor ute i landet där man kombinerar musiklärartjänster i grund- och gym- ➔

Ida Thomson, utredare åt Kulturskolerådet, uppmanade utbildningsaktörerna att våga testa nya initiativ för att utveckla kompetens.

A black and white portrait of a woman with short, light-colored hair, smiling and looking off to the side. The lighting is soft, highlighting her features. She is wearing a dark top with a small, light-colored floral or leaf-like detail at the neckline.

»Just nu är det möjligt
att våga vara framåt och
kreativ, och därigenom
bli en ännu mer attraktiv
arbetsgivare.«

nasieskolan med den frivilliga undervisningen behöver dessutom pedagoger med lärarlegitimation.

Samtidigt finns det en större ryckighet i behoven än i grundskolan. Politikerna kan komma med nya initiativ som ritar om kartan, elever och föräldrar kan önska sig nya ämnen, ekonomin kan plötsligen ändras. Till det kommer nu den väntade kulturskoleutredningen som kan slänga upp nya bollar i luften.

FÖLJAKTLIGEN UPPSTÅR nya behov som inte alltid är lätta att veta sig mäta eller mätta. Sex av tio kulturskolor har de senaste fem åren ofta eller enstaka gånger fått sänka kraven vid rekrytering för att alls kunna anställa. En dryg tredjedel av de svarande har tvingats avstå från att erbjuda ett visst ämne därför att lärare saknas.

75 procent av de svarande kulturskolorna uppger att de har medarbetare – en eller flera – som saknar eftergymnasial pedagogisk utbildning.

Det tycks alltså finnas ett stort behov av pedagogisk vidareutbildning, i ännu högre grad om man lägger till arbetsökande konstnärer, musiker och andra kulturarbetare som kan tänkas vilja undervisa. Det kommer också människor från andra länder som kan ha gedigna kunskaper men behöva validering och komplettering, påpekar Ida Thomson i rapporten.

Hon har också varit i kontakt med en rad institutioner som utbildar lärare och musiker. De har bland annat fått

kommentera tanken att inrätta kurser och utbildningar där man kan blanda människor med olika bakgrund, både konstnärer, musiker, dansare och andra.

– Jättemånga anordnare är intresserade och vill gärna diskutera det vidare. De är ett positivt medskick till kulturskolorna, sa Ida Thomson.

KULTURSKOLERÅDETS årsmöte har pekat ut kompetensförsörjning som en av de viktigaste prioriteringarna de närmaste åren, och även skickat det budskapet till kulturskoleutredaren Monica Lindgren. Hon ska också komma med en nationell strategi, vilket Björn Emmoth påpekade hänger intimt samman med kompetensen.

– Om det aldrig skrivs ner vilket uppdrag vi har så är det svårt att formulera vad vi ska kompetensutveckla. Nationella mål är som en språngbräda till resten, sa han.

På Kulturskolerådets önske-

Ida Thomson har i sin rapport skissat på några möjligheter som skulle höja kompetensen.

lista står bland annat:

Särskilda utbildningar för pedagoger och lärare med inriktning på kulturskolan, inom alla konstområden.

En särskild examen för dem, på högskolenivå.

Pedagogiska vidareutbildningar för konstnärer inom olika kulturområden.

Chefs- och ledarutbildningar.

Fortbildning för anställda.

– Ingen myndighet har någonsin ansvarat för att utbilda oss, och det är för att vi inte finns, i nationell bemärkelse. Det är ett kommunalt ansvar, och det kommer det att fortsätta vara, men det hindrar inte att staten tar ansvar för infrastrukturen, sa Björn Emmoth.

IDA THOMSON HAR i sin rapport skissat på några möjligheter som skulle höja kompetensen. Högskola har högst status bland kulturskolorna, men även folkhögskolor är omtänkta. De särskilda yrkeshögskolorna är ytterligare en möjlighet som hon tycker att branschen skulle undersöka. Hon ser möjligheten att skapa en ny titel: kulturskolepedagog.

Det är inte så troligt att vuxna, yrkesverksamma är beredda att kliva av jobbet och leva på studielån i ett par år. Därför bör man pröva deltidsstudier, bland annat.

Ida Thomson:

– Jag tror att vägen framåt är att låta många blommor blomma och att våga testa nya initiativ för att utveckla kompetens, även lokala och regionala. Att våga testa. ■

EN TANGO I DINA SKOR

I Dina Skor – ett arvs-
fondsprojekt om dubbelt
mentorskap och inklude-
rande kulturarbete.

Malin och Lisa har
just avslutat sin
spgeldans och
intet öga är torrt.

Henry och Jens Kristian har skapat filmmusik med trombon, synt, pappmuggar, påskägg, munspel och slang.

Malin och Raz spelar teater – med boa blir allt så mycket bättre!

VI ÄR 6 BARN med funktionsvariationer och 5 vuxna som har träffats under ett halvår.

Den 5 mars var det dags för föreställning på Operan i Göteborg och det var med stor nyfikenhet jag åkte till jobbet denna lördag. Vägen hit – alla möten och vandringar i en annan människas skor – har varit både glädjefylld och svår. Ibland träffas mentor till mentor (barn och vuxen) och ibland träffas hela gruppen. Vi har sjungit, spelat, gjort film, lekt, studerat andra människor, fotat och filmat. Vi har skojar, pratat, haft slagsmål och utbrott, kramats och varit allt från uppgivna till uppfyllda. Och skrattat jättemycket. Vilken rikedom att få vara en del av detta viktiga inkluderande kulturarbete.

Henry (8 år) och Jens Kristian inledde med en fanfar för trombon och vattenslang med trätt och munstycke, och visade sedan en Tom och Jerry-film. De gjorde musik med trombon, trummor, synt, pappersmuggar.... Stor gemensam koncentration! Sedan gick vi till sidoscenen innan kvällens föreställning. Alla lyckades vara tysta och respektera att vi inte fick röra vid scenografi och kläder. En liten seger!

FÖRESTÄLLNINGEN FORTSATTE. Henry fick en ukulele, Göran spelade på »bankis«, Malin spelade gitarr och alla sjöng och hoppade. Filip och jag spelade fyrhändigt, han sjöng sin liturgiska flygel-eko-sång och Papagenos härliga »En fågelfångare som jag«. Blyghet och trötthet försvann när det var dags för föreställning. Raz och Harald hade fotograferat och gjort film ihop. Idag fick de oss att rita och leka tillsammans. Raz blev en självklar lekledare som inspirerade oss att våga vara precis just där och då. Härligt att se henne blomma upp!

Lisa och Malin W gjorde en spegelövning som alla fick prova. Efter att nyss ha haft fullt ös i rummet, med hög ljudvolym och mycket action, blev det alldeles knäpptyst. Lisa och Malin framförde spegeldans till låten »Kom änglar« med Erik Linder. Lisa tillägnade den till sin farfar – tårarna trillade ner för mina kinder.

Redan på vår första träff i höstas sa Filip: »På föreställningen, ska vi dansa tango då? Har du en fin klänning, en röd?« Tidigt på morgonen packade jag ner min fina långa röda kjol, innan jag tog vagnen till operan. Och det klart Filip bjöd upp till dans. Alla i rummet – barn, ledare, föräldrar och assistenter – dansade till Taubes »Frithiof och Carmencita«. Det blev EN TANGO I DINA SKOR!«

Cecilia Vallinder

Hela gruppen gör
charader och hjälps åt
med hur en kan
gestalta det som är
ritat på lappen.

REFLEXIONER FRÅN EN PROJEKTLEDARE

FÅR DET KOSTA ATT

Projektet *I Dina Skor* får mig att fundera på människors plats på jorden. Tillgängligheten eller brist på densamma. Det arbete som behöver göras för att kulturen ska tillhöra alla.

*text Malin Aghed, projektledare
I Dina Skor Göteborg*

Vi kulturarbetare anser oss ofta vara bra på det här med öppenhet, men för somliga förblir dörren stängd tills vi som har förmåga att öppna den gör det. Ibland handlar det om rädslor, ibland en (ofta förmodad) oförmåga, ibland använder vi knappa ekonomiska resurser som ursäkt för att inte ta itu med det där som är lite svårare, som tar lite längre tid.

Hur mycket får en människa kosta? Frågan är trillande lik frågan Vad är en människa

värd? Samtidigt väsensskild - ordvalet delar betydelsen i två. Språket är makt, det vet varje människa som befunnit sig i ett sammanhang där en inte förstår. Vilka ord använder vi när vi talar om varandra? Inte många av oss pratar prislapp när vi pratar värde. Du vet väl om att du är värdefull, säger vi till våra små, att du är viktig här och nu. Full av värde, rätt att vara här, rätt att vara du. Men när vi pratar om vad en människa kostar börjar vi samtidigt räkna. Vi människor kostar nämligen. Massor.

DESSUTOM KOSTAR VI olika. En kostar därför att en behöver färdtjänst. En annan kostar extra därför att hjärtat tvekar på huruvida det orkar slå av sig självt eller inte. En kostar därför att livet saknade kärlek och

Jens Kristian och Henry utforskar flygeln från tidigare utforskad vinkel.

förebilder. En annan älskar olika kurser på universitetet och tar sig bara inte därifrån. Någon sitter i fängelse. Någon sätter barn till världen. Någon luras med siffror. Någon är på fel plats på fel tid och behöver sedan både ambulans och kirurg. Någon är du. En annan är jag. Vi kostar olika. Men vi har samma värde.

DET LÅTER SOM en självklarhet, men varför är det mer undantag än norm att alla slags grupper är med på våra redovisningar och reklamaffischer, och i våra diskussioner om vilka kulturskolan är till för? Jag önskar att *I Dina Skor* ska bidra till att göra normkreativ pedagogik aktuell i våra kulturskolor.

För mig är normkritisk/normkreativ pedagogik en hjälp att alltid vilja bli bättre

på inkludering. Jag arbetade för ett antal år sedan som musiklärare i skolan och genomförde ett normbrytande luciatåg med sydafrikansk gumboot-dans och digitala dikter om fred – och klappade mig själv på axeln rätt duktigt innan jag insåg att jag glömt min egen särskoleklass. ALLA skulle få vara med, och så glömde jag den av mina klasser som jag egentligen tyckte allra bäst om att arbeta med. För deras lokaler låg lite bredvid de övrigas, inte riktigt inräknade i verksamheten. De var liksom på undantag. Jag hade inte uppmaningen om normkritik i skolan tillräckligt aktuell i min pannlob. Jag misslyckades.

Normkritisk pedagogik (och ett ständigt påminnande om användningen av den) hjälper mig som lärare, som förälder och som människa att inte exkludera.

NÄR GÖTEBORGS SYMFONIKER våren 2016 ger ett Relaxed Performance – en konsert där en får lyssna på sitt eget vis, applådera när en vill, dansa en svängom, gå på toaletten, vara van eller ovan – klättrar en pojke upp och ner i trappan. Hela konserten. Och det är okej. En musiker från GSO sitter där i trappan, med tålmod, närvaro, nerv. Hela konserten. Är med, håller i, håller om, håller av. Han och

pojken har lärt känna varandra i El Sistemas del av Kulturskolerådsprojektet I Dina Skor. Någon börjar dansa och ropar I LOVE YOU!!! till konferencieren. Som svarar. Någon går efter halva konserten när orken tar slut, det är också okej. Jag klappar mellan satserna, äntligen får jag klappa mellan satserna. Som jag längtat! Och det blir mycket klappande. Mycket här och nu. Möte.

Och ja, vi kostar. Vi är en lyxigt begränsad publik, inga biljettintäkter genererar vi, konserten är öppen och gratis för alla. Musikerna är några av Sveriges bästa och kostar massor. Men om detta är ett mått på hur långt civilisationen har nått är jag glad.

Och det måste få kosta. Vi är nämligen lika mycket värda, oavsett vilken hjälp vi behöver för att ta oss till kulturens spelplatser. Ordvalet spelar roll, värde eller kostnad, välkommen eller tystnad. Musik, dans, teater, konst, cirkus, film, berättande... allt behöver inrymmas i kulturens tillgänglighetssträvan.

JAG TROR DET ÄR DAGS att sätta flaggan på ny planet i en modern kulturskola. Infrastrukturen dit måste vi bygga tillsammans. I Dina skor kan, liksom all den fantastiska inkluderande verksamhet som redan existerar i olika kulturskolor runt om i landet, bidra med att öppna ögonen för förändring.

Barn är inte ett gåtfullt folk som bor i ett främmande land, inte mer än vad vi vuxna är. Det är inte barn med funktionsvariationer heller. Eller barn med andra erfarenheter, eller språk, eller barn som saknar stöttning hemifrån. Men de behöver beredas plats, och det kan bara vi vuxna ta ansvar för. Då och då behöver vi helt enkelt byta skor och dansa en svängom. ■

BYTA SKOR?

Äntligen får Filip och Cecilia dansa tango!

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

Let's play!

4Sound är **Sveriges ledande musikkedja** med 19 butiker i hela landet, från Umeå i norr till Malmö i söder.

Personlig service för dig som jobbar med utbildning och institution.

Vi erbjuder

- **Personlig service**
- **Kostnadsfri behovsanalys och offerering**
- **Marknadsledande varumärken**
- **Europaanpassande priser**
- **Snabba och trygga leveranser**

Kontakta oss på **skola@4sound.se** eller tel. 0770 - 11 05 00 så hjälper vi dig vidare.

Välkommen in till våra butiker

Gävle / Göteborg / Jönköping / Karlstad,
Kristianstad / Linköping / Malmö / Norrköping
/ Nyköping / Örebro / Stockholm Fridhemsplan
/ Stockholm Söder/ Stockholm Slagverket /
Sundsvall / Täby / Umeå / Uppsala / Västerås
Växjö

www.4sound.se

4SOUND